

Politika

seyahatleri önünde önemli bir engel oluşturuyor. Vize hem bir maddi külfet ki, 2009-2015 döneminde Türkiye'den Schengen vizesi için yapılan başvurular toplam 290 milyon euroyu bulmuş durumda, hem de zaman ve emek açısından bir kayba yol açıyor. Vize konusunun da yakın zamanda vize serbestliği süreci çerçevesinde halledileceğini umuyoruz.

2- Gümrük Birliği'nin yeni alanlara genişletilmesi: Gümrük Birliği'nin modernizasyonu kapsamında ele alınacak diğer önemli madde ise Gümrük Birliği'nin kapsamının genişletilmesi olarak ortaya çıkıyor. Gümrük Birliği sınai ürünleri ve tarım ürünlerindeki sanayi payını kapsayacak şekilde uygulamaya koyulmuştu. Oysa gerek Ankara Anlaşması gerekse ortaklığın geçiş dönemi koşullarını belirleyen Katma Protokol iki taraf arasındaki ekonomik entegrasyonu sermaye akımı, hizmetlerin serbest dolaşımı, yerleşme serbestliği ve tarım ürünlerinin serbest dolaşımı alanlarını da kapsamasını öngörmüştü. 2017 yılında başlamasını beklediğimiz Gümrük Birliği'nin modernizasyonu sürecinde bu yeni alanları Gümrük Birliği'nin kapsamına almak mümkün olabilecektir. Özellikle üç alan üzerinde duruyoruz. Hizmet sektörleri, tarım ürünleri ve kamu alımları. Türkiye GSYİH'sindeki oranı yüzde 60'ları bulan hizmet sektörlerinin dış ticaretteki ağırlığını da artıracak olan bir süreci tetikleyecek. Münih merkezli İFO Enstitüsü'nce yapılan bazı tahminlere göre derinleştirilmiş bir Gümrük Birliği AB'ye yönelik ihracatın yüzde 70 oranında artmasına yol açacak. Bu toplam içinde tarım sektöründe yüzde 95, hizmet sektöründe yüzde 430 oranında bir artış bekleniyor. Türkiye'nin turizm ve seyahat, inşaat ve müteahhitlik hizmetleri, lojistik, eğlence ve kültür, eğitim, bilişim, mali ve mesleki hizmetler gibi çok çeşitli hizmet sektörlerinde önemli bir kapasitesi bulunmakta. Bu ve benzeri sektörlerin Gümrük Birliği'ne dâhil edilmesi Türkiye'ye gelecek yatırımlar ve istihdam açısından da önemli bir artışa yol açacak. Sanayi ve diğer sektörler açısından da olumlu etkilere yol açmasını, hizmet girdi maliyetini aşağıya çekerek ve arz çeşitliliğini artırarak, fayda sağlama- sını bekliyoruz. Tarımda da meyve, sebze, zeytinyağı, kabuklu yemişler,

tavukçuluk gibi farklı ürün gruplarında Türkiye'nin önemli bir potansiyeli bulunuyor. Gümrük Birliği'nin modernizasyonu sürecinde Türk tarım ürünlerinin AB pazarına erişimi önündeki engellerin aşılacağını ve AB standartlarına uyumlu üretim yapılarak bu imkânın iyi değerlendirileceğini umuyoruz. Yapılan ekonomik analizlere göre, Gümrük Birliği'nin modernizasyonunun GSYİH'de yüzde 2 oranında bir artışa yol açması, kişi başına düşen GSYİH'nin 200 dolar düzeyinde artması bekleniyor.

Gümrük Birliği'nin kapsamı genişletilirken, önemli bir nokta da tarım ve hizmet sektörlerinde AB norm, standart ve kurallarına uyum sağlanması gereği olarak ortaya çıkıyor. Bu uyum süreci, Türkiye'nin AB müktesebatına uyumlaştırma düzeyini ileriye taşıyacak. Örneğin, tarım ilacı kullanımına sınırlama getirilmesi, mesleki yeterliklerin karşılıklı tanınması, bazı iş kollarında vatandaşlığa dair kısıtlamaların kaldırılması gibi önemli uyum çalışmalarının gerçekleştirilmesi gerekecek. Türkiye'de son dönemde yavaşlayan reform sürecinin yeniden canlanması ve Türkiye için alternatif bir model oluşturan AB müktesebatı ve uygulamalarının Türkiye'ye adapte edilmesi açısından Gümrük Birliği'nin modernizasyonu sürecinin eşsiz bir fırsat sunduğunu düşünüyoruz. — Ayhan Zeytinoglu, İktisadi Kalkınma Vakfı Başkanı

Yeşil Enerji

Fosil Yakıt Kullanımının Gerekçesi Ekonomi Olamaz

► Türkiye temiz enerji ile 23 milyar dolarlık tasarruf sağlayabilir

► "Fosil yakıtı kullanmak ekonomilere yarardan çok zarar getirecek"

4 Kasım'da yürürlüğe giren Paris Anlaşması taze bir iklim değişikliği ve sürdürülebilir kalkınma gündemini beraberinde getiriyor. Türkiye de dâhil olmak üzere neredeyse tüm ülkeler bu yeni rejimde iklim değişikliği ile

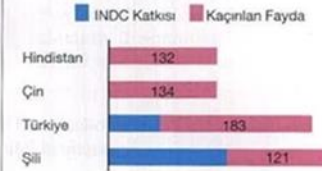
mücadelede sergileyecekleri ulusal katkıları (INDC) Birleşmiş Milletler'e (BM) sundu. Önemli bir detay olarak, bu ulusal katkıların büyük bir çoğunluğunda hedeflerin enerji sektörü üzerinden belirlendiğini görmek mümkün.

Bilindiği gibi, Türkiye'nin 2023 hedefleri gündemde. Nitekim, Türkiye'de yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik üretimindeki payının en az yüzde 30'a yükseltilmesi hedeflenirken, tüm kömür rezervlerinin kullanıma açılması konusu da aynı hedef tablosunda yer alıyor. Dünyada fosil yakıtta olan talep

yüzde 82 civarında. Özellikle atık yönetiminde ve güneş enerjisine yapılan yatırımlarda AB genelindeki liderliğini hissettirmiş durumda olan Almanya'da bile enerji üretiminde kömürün payı yüzde 19 civarında.

Kömürün fosil yakıtlardan biri olduğunu bilmeyen yok. Daha da bilimsel bir gerçeğe inerek, BM'nin Uluslararası İklim Değişikliği Paneli Raporu'na göre, fosil yakıtlardan vazgeçilmesi, küresel hedef olan küresel ısınmanın 2 derecede tutulması hatta 1,5 derecede

Türkiye'nin Düşen Fosil Yakıt İthalatında Tasarruf Potansiyeli (ABD Doları, kişi başı)

sınırlandırılması için hayati öneme sahip. Bu uyarı niteliğindeki bilimsel gerçeklik, Paris Anlaşması içine de girmiş durumda. Başka bir ifade ile dünya genelinde fosil yakıtı kullanarak üretim ve tüketimin gerçekleştirilmesinin ekonomilere yarardan çok zarar getireceği uluslararası ortamda yaygın bir kanı ancak uygulamalarda hala fosil yakıt önde gidiyor. Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) 2016 raporuna göre, 2040 yılında yeni olan enerji üretim kapasitesinin yüzde 60'ının yenilenebilir enerji kaynaklı olacağı

Politika

◀ belirtilmekle beraber, fosil yakıt kullanımının hemen azalma eğilimine girmesine pek imkân verilmiyor. Aynı raporda, binlerce insanın 2040 yılında hâlâ enerjiye erişimde zorluk yaşayacağı tahmin ediliyor. Böyle bir ortamda, ucuz ve yenilenemeyen fosil yakıtlara olan yatırımlar ister istemez ülkelere maliyeti artırarak geri döneceği ve temel ihtiyaçların dengeli bir şekilde dağılımını engelleyeceği uyarısı yapılıyor. Türkiye'ye ait veriler de artık uluslararası raporlardaki yerini daha sık almaya başladı. Germanwatch; ticaret,

Yenilenebilir enerji 2050 yılına kadar 64 bin yeşil iş imkanı sağlayacak.

çevre, iklim değişikliği, sosyal ve ekonomi alanlarında bilimsel çalışmalarıyla dünya genelinde önemli bir sivil toplum kuruluşu olarak yayımladığı raporunda (Küresel İklim Risk İndeksi 2017), Türkiye'de 1996-2015 dönemi arasındaki afetlerin 347 milyon dolarlık hasar yarattığını açıkladı.

Türkiye aynı zamanda uluslararası raporlarda fosil yakıtla bağımlılığa ilk sıralara giren ve dikkat çeken gelişmekte olan ülke profilinde. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın verilerine göre, 2016 Eylül ayı itibarıyla kömüre dayalı santral kurulu gücümüz 17,322 MW olup toplam kurulu gücün yüzde 22,1'ine denk gelmekte. Uluslararası Enerji Ajansı'nın bir başka raporuna göre, (Key Coal Trend 2016), Türkiye linyit kömürü üretiminde ilk sıralarda yer alırken, aynı şekilde kömür ithalatı

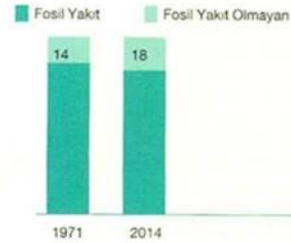
yapan ülkeler arasında dünya sıralamasında ilk ona giriyor.

GSYİH'nin Yüzde 3'ü Kadar Tasarruf İmkânı Var

Türkiye'ye yönelik verilerin açıklandığı diğer raporlardan biri olan ve Avrupa İklim Ağı (CAN), NewClimate Institute ve İklim Ağı'nın ortak hazırladığı Ekim 2016 tarihli "İklim Eyleminin Yan Faydaları: Türkiye İklim Taahhüdünün Değerlendirilmesi" raporunda, Türkiye'nin ulusal katkısı ya da başka ifade ile INDC'sinde elektrik üretiminin tamamen yenilenebilir enerji kaynakları üzerinden sağlanacağı hedefinin yer alması halinde, mevcut politikalarla karşılaştırıldığında, Türkiye'de 2030 yılına kadar yılda 23 milyar doları gibi bir tasarruf potansiyelinin olduğu açıklanıyor. Bu rakam, 2014 yılına ait GSYİH'nin yüzde 3'üne denk geldiği belirtiliyor. Aynı raporda, Türkiye'nin düşen fosil yakıt ithalatına bağlı olarak, tasarruf oranlarına bakıldığında, Paris Anlaşması'na sunduğu ulusal katkısının (2020-2030 arasında artıştan azalış yöntemi ile yüzde 21 emisyon azaltım) sağladığı fayda kişi başı 65, kaçırılan potansiyel fayda kişi başı 183 dolar olduğu açıklanıyor. Rapora göre, mevcut politikalara ek olarak, 2030 yılına kadar yenilenebilir enerji sektöründe yeni istihdam miktarı Türkiye'de 591 milyon kişi civarında. Aynı şekilde, Türkiye'nin ulusal katkısını revize ederek tamamen yenilenebilir odaklanmasının, 2050 yılına kadar enerji sektöründe tam zamanlı 64 bin yeşil iş imkanı sağlayabileceği açıklanıyor.

Ulusal Politikalar Türkiye'nin

Küresel Enerji Arzı

BM'deki Talebini Desteklemeli

4 Kasım'da yürürlüğe giren Paris Anlaşması'nın nasıl uygulanacağı sorusunun cevabı bu yıl Marakeş'teki BM konferansında ele alındı. Paris Anlaşması dâhilinde iklim finansmanının içinden doldurulması da bu yılki Marakeş'teki COP 22'ye bırakılmıştı. Yeni rejime dair uygulanması gereken konuların, kabul edilen yol haritasına göre 2018 yılına kadar sonuçlanması kararı alındı. İklim finansmanının içinden doldurulması da bu süreçte dâhil.

Türkiye kendi enerji ve iklim politikaları dışında, bir de BM nezdinde yapılan iklim değişikliğine yönelik uluslararası konferanslarda uzun yıllardan beri netlik kazanamayan bir konumda yer alıyor. Bu konuyu da irdelemekte fayda var. Marakeş zirvesinde ve öncesinde netliğe kavuşamayan ulusal taleplerimiz şu şekilde: Yeni iklim rejiminde "gelişmekte olan bir ülke" olarak kabul edilmek ve küresel iklim fonlarından yararlanabilmek. Bu taleplerin karşılanması mevcut süreçte mümkün görünmüyor. Nitekim yeni iklim rejimini kısaca hatırlatmak gerekirse, 4 Kasım'da yürürlüğe giren Paris Anlaşması ve geçen yıl kabul edilen 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri etrafında şekillenen, daha temiz teknolojilerin kullanıldığı, enerjiyi daha az tüketen ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelen, şeffaflık ilkelere dayanan, fosil yakıt kullanımından uzakta, insan sağlığını ve gıda güvenliğini gözetilen, düşük karbonlu ekonomiye geçişi teşvik eden küresel bir politikalar zinciri karşımızda.

— İlge Kıvılcım, İKV Uzmanı

Sözün Özü: Yenilenebilir enerji sadece çevreye değil, ekonomiye de kazanım sağlıyor.

B Editör: Ruhi Sanyer

Türkiye'nin Yenilenebilir Enerji Sektöründe Yeni İstihdam Potansiyeli (Milyon Kişi)

